

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 556/2022
19.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић, Бранке Дражић, Радославе Мађаров и Зорице Булајић, чланова већа, у парници из радног односа тужилаца АА и ББ из ... и ВВ из ..., које заступа Милан Петровић адвокат из ..., против туженог „Железнице Србије“ а.д. Београд и Акционарског друштва за управљање јавном железничком структуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд, ради накнаде исплате за исхрану у току рада и регрес, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3129/21 од 01.10.2021. године, на седници одржаној 19.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

1) ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3129/21 од 01.10.2021. године и пресуда Основног суда у Панчеву П1 4/21 од 16.04.2021. године и ПРЕСУЂУЈЕ:

ОБАВЕЗУЈЕ се тужени „Железнице Србије“ да на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.03.2014. године до 31.08.2015. године исплати укупне износе од:

- 108,938,74 динара тужиоцу АА са законском затезном каматом на износе од: 6.608,55 динара од 15.04.2014. године, 6517,80 динара од 15.05.2014. године, 6.877,05 динара од 15.06.2014. године, 6.627,60 динара од 15.07.2014. године, 6.732,45 динара од 15.08.2014. године, 2.490,71 динар од 15.09.2014. године, 6.841,50 динара од 15.10.2014. године, 2.422,35 динара од 15.11.2014. године, 6.740,70 динара од 15.12.2014. године, 6.630,90 динара од 15.01.2015. године, 7.495,50 динара од 15.02.2015. године, 5.892,75 динара од 15.03.2015. године, 6.412,35 динара од 15.04.2015. године, 6.468,15 динара од 15.05.2015. године, 5.294,82 динара од 15.06.2015. године, 6.594,60 динара од 15.07.2015. године, 6.687,45 динара од 15.08.2015. године, 5.603,51 динар од 15.09.2015. године,
- 118.613,70 динара тужиоцу ББ са законском затезном каматом на износе од: 6.608,55 динара од 15.04.2014. године, 6517,80 динара од 15.05.2014. године, 6.877,05 динара од 15.06.2014. године, 6.627,60 динара од 15.07.2014. године, 6.732,45 динара од 15.08.2014. године, 6.782,40 динара од 15.09.2014. године, 6.841,50 динара од 15.10.2014. године, 5.639,28 динара од 15.11.2014. године, 6.740,70 динара од 15.12.2014. године, 6.630,90 динара од 15.01.2015. године, 7.495,50 динара од 15.02.2015. године, 5.276,51 динар од 15.03.2015. године, 6.412,35 динара од 15.04.2015. године, 6.468,15 динара од 15.05.2015. године, 6.840,75 динара од

15.06.2015. године, 6.594,60 динара од 15.07.2015. године, 6.687,45 динара од 15.08.2015. године, 6.840,15 динара од 15.09.2015. године,
- 112.786,47 динара тужиоцу ВВ са законском затезном каматом на износе од: 6.608,55 динара од 15.04.2014. године, 6517,80 динара од 15.05.2014. године, 6.877,05 динара од 15.06.2014. године, 6.627,60 динара од 15.07.2014. године, 5.487,14 динара од 15.08.2014. године, 627,27 динара од 15.09.2014. године, 6.841,50 динара од 15.10.2014. године, 6.596,25 динара од 15.11.2014. године, 6.740,70 динара од 15.12.2014. године, 6.630,90 динара од 15.01.2015. године, 7.495,50 динара од 15.02.2015. године, 5.892,75 динара од 15.03.2015. године, 6.412,35 динара од 15.04.2015. године, 6.468,15 динара од 15.05.2015. године, 6.840,75 динара од 15.06.2015. године, 6.594,60 динара од 15.07.2015. године, 6.687,45 динара од 15.08.2015. године, 6.840,15 динара од 15.09.2015. године,
све до исплате, у року од 15 дана од дана достављања ове пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ се тужени „Железнице Србије“ да на име регреса за коришћење годишњег одмора исплати сваком од тужилаца износе од: 33.154,50 динара за 2014. годину са законском затезном каматом од 01.01.2017. године и 22.800,50 динара за првих осам месеци 2015. године са законском затезном каматом од 01.01.2018. године, све до исплате, у року од 15 дана од дана достављања ове пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ се тужени „Инфраструктура железнице Србије“ да на име регреса за коришћење годишњег одмора за последња четири месеца 2015. године исплати сваком од тужилаца износ од 11.400,25 динара са законском затезном каматом од 01.01.2018. године до исплате, у року од 15 дана од дана достављања ове пресуде.

ОДБИЈА се тужбени захтев у делу којим је тражено да се обавезу тужени: „Инфраструктура железнице Србије“ да, солидарно са туженим „Железнице Србије“, накнаде тужиоцима трошкове за исхрану у току рада за период од 01.03.2014. до 31.08.2015. године и регрес за коришћење годишњег одмора за 2014. годину и првих осам месеци 2015. године, као и „Железнице Србије“ да, солидарно са туженим „Инфраструктура железнице Србије“, исплати тужиоцима регрес за коришћење годишњег одмора за последња четири месеца 2015. године, све са законском затезном каматом, као неоснован.

2) ОДБИЈА се ревизија тужилаца изјављена против решења о одбачају жалбе тужилаца против првостепене пресуде садржаног у ставу седмом пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3129/21 од 01.10.2021. године.

3) ОБАВЕЗУЈУ се тужени да накнаде тужиоцима трошкове целог поступка и то тужени „Железнице Србије“ у износу од 571.332,00 динара а тужени „Инфраструктура железнице Србије“ у износу од 11.660,00 динара, оба са законском затезном каматом од извршности до исплате, у року од осам дана од дана достављања ове пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 4/21 од 16.04.2021. године усвојен је тужбени захтев за накнаду трошкова за исхрану у току рада за период од 01.03.2014. до 31.08.2015. године и регрес за коришћење годишњег за 2014. и 2015. годину, тако што су оба тужена обавезана да исплате тужиоцима укупне износе од: 108.938,74 динара АА (став први изреке), 118.613,70 динара ББ (став трећи изреке) и 112.786,47 динара

ВВ (став пети изреке) на име накнаде трошкова за исхрану у току рада, а на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора износе од по: 33.154,50 динара за 2014. и 34.200,75 динара за 2015. годину тужиоцима: АА (став други изреке), ББ (став четврти изреке) и ВВ (став шести изреке), сваки од досуђених износа у појединачним месечним износима са законском затезном каматом од 15. у месецу за претходни месец до исплате, како је наведено у означеним ставовима изреке. Ставом седмим изреке обавезани су тужени да исплате тужиоцима солидарно износ од 366.992,00 динара на име трошкова поступка са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3129/21 од 01.10.2021. године, преиначена је првостепена пресуда тако што су одбијени тужбени захтеви тужилаца (став први изреке) и захтев за накнаду трошкова поступка (став други изреке), а тужиоци обавезани да накнаде трошкове парничног поступка туженом „Железнице Србије“ у износима од: од 13.326,00 динара АА, 13.519,00 динара ББ и 13.403,00 динара ВВ, а туженом „Инфраструктура железнице Србије“ 69.448,00 динара (став трећи изреке) и исти износ том туженом и на име трошкове жалбеног поступка (став четврти изреке), док су одбијени захтеви за накнаду трошкова жалбеног поступка, како тужилаца (став пети изреке), тако и туженог „Железнице Србије“ (став шести изреке). Ставом седмим изреке одбачена је као недозвољена жалба тужилаца.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиоци су благовремено изјавили ревизију, са предлогом да се о ревизији одлучи на основу члана 403. став 2. тачка 2. и члана 404. (посебна ревизија) Закона о парничном поступку.

О ревизији тужилаца није одлучивано као о посебној, на основу одредбе члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20, 10/23 – у даљем тексту: ЗПП), јер је чланом 403. став 2. тачка 2. ЗПП прописано да је ревизија увек дозвољена ако је другостепени суд преиначио првостепену пресуду и одлучио о захтевима странака, што је учињено у конкретном случају, те је изјављена ревизија дозвољена.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу одредаба члана 408. у вези с чл. 403. став 2. тачка 2. и 420. ЗПП и утврдио да је ревизија тужилаца делимично неоснована а делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су до 31.08.2015. године били запослени код туженог „Железнице Србије“, а од 01.09.2015. године су у радном односу код туженог „Инфраструктура железнице Србије“. Према закљученим анексима уговора о раду, тужиоци имају право на зараду и друга примања из радног односа у складу са законом и колективним уговором. У спорном периоду на снази је најпре био Колективни уговор туженог „Железнице Србије“ од 30.11.2002. године, са анексом од 26.07.2006. године, а затим и Колективни уговор ("Службени гласник Железнице Србије" 4/15) који је донет 24.03.2015. године и примењује се и на запослене које је друготужени преузео након статусне промене. Наведеним колективним уговорима није прописано, као ни другим актима тужених, да се накнада трошкова за исхрану у току рада и регрес за годишњи одмор посебно исказују у номиналном износу. Обрачунске листе не садрже податке из којих би се могло закључити да је у вредности једног

радног часа садржан и износ трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

С обзиром да ни анекс Колективног уговора из 2006. године, ни Колективни уговор од 2015. године не садрже конкретну регулативу која би била утврђена висина предметних накнада, висина тих накнада утврђена је вештачењем у нето износима у две варијанте - једној, према параметрима из Општег колективног уговора („Службени гласник РС“, број 50/08, 104/08-анекс I и 8/09-анекс II), који је важио до 17.05.2011. године (према коме су трошкови за исхрану у току рада износили 15% просечне месечне нето зараде, а регрес 75% просечне месечне нето зараде према последњем објављеном податку) и другој, према параметрима из Колективног уговора за ЈЖТП „Београд“ („Службени гласник РС“, бр. 37/95, 42/99, 7/00), односно Општег колективног уговора („Службени гласник РС“, бр. 34/94, 22/97, 21/98) који је био у примени до 2000. године (према коме су трошкови за исхрану у току рада износили 25% просечне месечне нето зараде, а регрес једну просечну месечну нето зараду по запосленом у привреди Републике, према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике).

У ранијем току поступка тужиоци су тужбене захтеве поставили у вишим износима, али је првостепени суд, пресудом од 04.11.2019. године, њихове тужбене захтеве усвојио у нижим износима, с тим што је пресуда у усвајајућем делу, по жалби тужених, била укинута другостепеном пресудом од 10.12.2020. године. У преосталом делу, за износе преко досуђених, тужбени захтев је био одбијен, а како тужиоци нису изјавили жалбу против те пресуде пресуда од 04.11.2019. године је у том делу постала правноснажна.

У даљем току поступка тужиоци нису преиначили тужбу повећањем тужбеног захтева, већ је о њиховим тужбеним захтевима који су остали опредељени у нижим износима, првостепени суд одлучио пресудом од 16.04.2021. године, тако што их је усвојио. Првостепени суд је закључио да тужени нису доказали да је била донета одлука којом би била регулисана висина накнаде трошкова исхране за период од 01.03.2014. до 31.08.2015. године и регрес за 2014. и 2015. годину, нити су те накнаде биле исказане на платним (обрачунским) листама у линеарном износу у складу са Законом о раду, те да стога тужени нису доказали да су тужиоцима накнађени предметни трошкови.

Одлучујући о жалби тужених, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбене захтеве с позивом на одредбу члана 118. Закона о раду. По становишту тог суда, право на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, које је прописано наведеном законском одредбом, запослени остварује у складу са општим актом и уговором о раду, а пропуст послодавца да у обрачуну зараде исказе податке о висини предметних трошкова не води закључку да ти трошкови нису накнађени у складу са општим актима и уговором о раду, при чему се Општи колективни уговор и колективни уговори из 1995. и 2000. године, не могу применити у овом случају, с обзиром на то да ниједан није на правној снази у утуженом периоду. Закључивши да тужиоци немају правни интерес да побијају жалбом пресуду којом је њихов тужбени захтев усвојен у целости, другостепени суд је одбацио жалбу тужилаца као недозвољену.

По становишту Врховног суда, тужиоци неосновано побијају ревизијом другостепено решење о одбачају њихове жалбе против првостепене пресуде.

Другостепени суд је правилно поступио када је жалбу тужилаца одбацио као недозвољену, претходно закључивши да тужиоци немају правни интерес за изјављивање жалбе против пресуде којом су у целости усвојени њихови преостали тужбени захтеви.

С обзиром на изложено, одлучено је као у ставу другом изреке, на основу члана 414. став 1. у вези с чланом 420. ЗПП.

У преосталом делу су делимично основани наводи ревизије тужилаца којима се указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право.

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05) прописано је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом (члан 118), а Законом о изменама и допунама Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 61/05, који се примењује од 01.01.2006. године) и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 118. став 1. тачке 5. и 6), који морају бити исказани у обрачунској листи за све запослене (члан 121). Послодавцу је од 01.01.2006. године остављена могућност да својим актима о расподели зараде уговори мањи или већи износ накнаде трошкова за топли оброк и регрес од оног који је одређен Општим колективним уговором и Законом о раду, али само уколико је донета одлука којом је предвиђена висина тих накнада.

Влада Републике Србије, Синдикат железничара Србије, Независни синдикат железничара Србије и генерални директор Јавног железничког транспортног предузећа „Београд“ су 30.11.2002. године закључили Колективни уговор за јавно предузеће „Железнице Србије“ („Службени гласник РС“ бр. 84/02, 108/04, 112/08, 45/09, 70/10), којим се послодавац није обавезао да исплати трошкове накнаде за исхрану у току рада и регрес за годишњи одмор. Анексом тог уговора који се у складу са одредбом члана 31. анекса примењује почев од 01.01.2006. године („Службени гласник Железнице Србије“ број 4/06) је прописано: да се члан 57. КУ мења и гласи: „да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 2). Одредбом члана 5. ст. 1. и 2. Анекса је утврђена вредност једног радног часа за период јануар-јуни и јули-децембар 2006. године, а ставом 6. овог члана је утврђено да је у вредност радног часа из става 1. и 2. овог члана укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора сведено на један радни час. Колективним уговор за „Железнице Србије“ а.д. („Службени гласник РС“, број 4 од 24.03.2015. године), чије се одредбе о обрачуну и исплати зараде, накнаде зараде и осталих примања запослених примењују од 01.02.2015. године, је такође прописано да је у вредност једног радног часа укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмор (члан 57).

Врховни суд сматра да права из цитираних одредаба наведених колективних уговора нису конкретизована, односно да се из овако прописане вредности радног часа не може утврдити који износ представља накнаду трошкова исхране и регреса, јер она није одређена у номиналном износу, а ни у обрачунским листама за исплату зараде тужиоцу. Осим тога, износи накнада за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора морају бити одређени линеарно, у истом номиналном износу за све запослене, без обзира на њихово радно место, коефицијент за обрачун и исплату зараде и на њихову стручну спрему, што значи да ови трошкови морају бити накнађени свим

запосленима у истом износу. Због тога се не може прихватити правно становиште другостепеног суда да је вредност ових трошкова урачуната у вредност радног часа, без одређивања висине накнаде у номиналном износу, јер у том случају висина накнаде за исхрану и регрес не би била иста за све запослене, већ би директно зависила од висине коефицијента за конкретно радно место, односно била би у директној сразмери са коефицијентом радног места, што није правилно. Уз то, у конкретном случају тужени у току поступка нису доставили суду акт којим је одређена висина тражених накнада, нити су износ накнада трошкова за исхрану у току рада и регрес номинално исказали у платним листама тужилаца, све супротно својим дужностима прописаним Законом о раду. Из наведеног произлази закључак да акт о износу ових накнада није ни донет и да су у погледу исплате наведених накнада за спорни период законске одредбе примењиване на штету тужилаца.

Наведене околности не искључују пак право тужилаца на исплату тражених накнада. Пошто колективним уговором који се примењивао у спорном периоду код туженог није извршена конкретизација права у погледу одређивања износа накнаде предметних трошкова, висина ових накнада има се одредити према критеријумима из ранијег колективног уговора који је садржао механизам за конкретизацију овог права, управо како је то сматрао и првостепени суд.

Међутим, првостепени суд је погрешно закључио да су оба тужена одговорна да тужиоцима исплате целокупне тражене износе. Ово стога што се потраживања тужилаца односе на период пре 01.09.2015. године, односно пре него што је код туженог „Железнице Србије“ (који и сад послује као активно привредно друштво) дошло до статусне промене издвајање уз оснивање новог друштва којом су, поред туженог „Инфраструктура железнице Србије“, основана су још два нова привредна друштва (Акционарско друштво за железнички превоз путника „Србија воз“ и Акционарско друштво за железнички превоз робе „Србија Карго“). Реч је о статусној промени прописаној чланом 489. став 1. тачка 1. и став 2. Закона о привредним друштвима, чија се специфичност огледа у томе што привредно друштво које пролази кроз статусну промену - друштво преносилац (у конкретном случају тужени „Железнице Србије“) наставља да постоји, с тим да део своје имовине и обавеза преноси на новооснована друштва (друштва стицаоце), што је у конкретном случају тужени „Инфраструктура железнице Србије“. У случају такве статусне промене на друштво стицаоца прелазе само оне обавезе друштва преносиоца за које је то одређено уговором о статусној промени, односно планом поделе. Друштво стицалац солидарно одговара са друштвом преносиоцем, које и даље постоји, за обавезе које су по наведеном статусном документу остале на страни друштва преносиоца, али само до износа разлике вредности имовине друштва преносиоца која му је пренета и обавеза друштва преносиоца коју је преузео, осим ако је са одређеним повериоцем другачије уговорено (члан 505. став 1. тачка 2. истог закона). Привредна друштва - учесници статусне промене закључили су 24.06.2016. године Протокол о усвајању информације о спроведеном поступку статусне промене привредног друштва „Железнице Србије“, којим је прихваћено почетно стање у пословним књигама учесника на дан 10.08.2015. године, према коме у почетно стање у пословним књигама туженог „Инфраструктуре железнице Србије“ није пренета обавеза исплате накнада трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора које се исплаћују на терет послодавца, већ је та обавеза пренета у почетно стање биланса туженог „Железнице Србије“ после издвајања.

На основу изложеног следи да је једино тужени „Железнице Србије“ одговоран за исплату тражених износа накнаде трошкова за исхрану у току рада за период пре 01.09.2015. године и за регрес за 2014. и првих осам месеци 2015. године. У том погледу нема основа за солидарну одговорност туженог „Инфраструктура железнице Србије“, који је почео да послује тек од 01.09.2015. године, па није пасивно легитимисан по захтеву тужилаца за накнаду трошкова из радног односа до тог момента. Тај тужени одговара тужиоцима само за период после 01.09.2015. године, па је стога у конкретном случају дужан да накнади тужиоцима само сразмеран део регреса за коришћење годишњег одмора и то за последња четири месеца 2015. године.

С обзиром на изложено, Врховни суд је преиначио пресуду другостепеног суда као у првом ставу изреке, применом члана 416. став 1. ЗПП. Одлука о трошковима ревизијског поступка из трећег става изреке донета је на основу члана 165. став 2. у вези с чл. 153. став 2. и 154. ЗПП и Таксене и Тарифе о наградама и накнадама трошкова адвоката, с обзиром на претежан успех тужилаца у спору, имајући у виду да су поступци по засебним тужбама тужилаца накнадно спојени, у границама постављеног захтева. Тужени су обавезани да сагласно уделу у обавези да накнаде тужиоцима трошкове поступка, плате тужиоцима 571.332,00 динара - тужени „Железнице Србије“, односно 11.660,00 динара - тужени „Инфраструктура железнице Србије“, и то за састав тужби и по једног поднеска по 6.000,00 динара, за састав жалбе и ревизије по 18.000,00 динара, за заступање на рочиштима по 7.500,00 динара, за вештачење 30.000,00 динара, као и за судске таксе за тужбе, првостепену пресуду, жалбу, другостепену пресуду, ревизију и пресуду по ревизији.

Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић